

Kroonika

Uue audoktori ja 39 doktori promotsioon

17. septembril toimus Tallinna Tehnikaülikooli aulas TTÜ 91. aastapäeva pidulik koosolek.

Koosoleku avas TTÜ rektor professor Peep Sürje.

Seejärel inaugureeriti matemaatika-loodusteaduskonna dekaaniks professor Erkki Truve ja majandusteaduskonna dekaani kohusetäitjaks professor Üllas Ehrlich.

Aastapäevakõne "Bioloogia tehnikaülikoolis?" pidas vastne dekaan Erkki Truve.

TTÜ audoktoriks promoveeriti Kanada Queensi Ülikooli dr Alfred Baderi nimelise orgaanilise keemia õpetooli juhataja professor Victor Snieckus.

Rahvusvaheliselt tunnustatud keemiategelane Victor Snieckus valiti TTÜ audoktoriks teenete eest Eesti teaduse ja teadlaste tutvustamise eest maailmas, panuse eest TTÜ doktorantide juhendamisel, õpetamisel ja praktika korraldamisel Kingstonis ning mitmekülgse rahvusvahelise koostöö arendamisel. Tema teaduslikud huvid on seotud orgaanilise sünteesi uute meetodite loomise ja arendamisega. Kontaktide loomisele on suuresti kaasa aidanud Victor Snieckuse Eesti päritolu: tema ema oli eestlane ja ta räägib valbalt eesti keelt. Professor Snieckus pidas samal päeval enne aktust loengu "Organic Synthesis, quo vadis?"

TTÜ doktori diplomi said eelmisest ülikooli aastapäevast möödunud aja jooksul väitekirja Tehnikaülikoolis kaitsnud 39 teadlast.

Teenetemedali Mente et Manu said TTÜ professor Margus Lopp ja AS Harju Elekter juhatase esimees ning kauaaegne TTÜ Vilistaskogu juhatase ja TTÜ Arengufondi nõukogu liige Andres Allikmäe.

Teenekaile töötajatele anti üle tänukirjad.

Aktusele lisas pidulikust TTÜ akadeemilise meeskoori esinemine Peeter Perensi juhtimisel.

Pidulikul koosolekul kuulutati välja TTÜ Aasta Vilistlane 2009 – Sandor Liive. Vastava otsuse luges ette TTÜ arendusprorektor, TTÜ Vilistaskogu juhatase aseesimees Andres Keevallik. Sandor Liive lõpetas Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna 1997. aastal majandusarvestuse erialal ning töötab praegu juhatase esimehena ASis Eesti Energia.

Sandor Liive tänas Vilistaskogu tunnustuse eest ja rääkis oma sidemetest ülikooliga, mis on kestnud enam kui kolm aastakümnet.

Varasematel aastatel on tiitli pälvinud Tiit Vähi, Jaak Leimann, Toomas Sõmera, Toomas Luman, Jüri Mõis, Indrek Neivelt, Gunnar Okk, Toomas Annus, Väino Kaldoja, Tiina Mõis, Tarmo Noop, Valdo Kalm ja Erkki Raasuke.

Minister Tõnis Lukas Tehnikaülikoolis

10. septembril osales haridus- ja teadusminister Tõnis Lukas ministereeriumi struktuurifondide pressisüritusel Tallinna Tehnikaülikoolis.

Audoktori tiitli kätteandmine prof Victor Snieckusele

Rektor Peep Sürje kõne aastapäevaaktusel

Selja taha on jäänud Tallinna Tehnikaülikooli 90. sünnipäeva aasta, mis oli pidulikest sündmustest tulvil. Vastalanud 91. tegutsemisaasta on hoopis teiseilmelisem – maailmamajandust räsivad tormiilid raputavad ka kodutanumat, kasvab tööpuudus ja ettevõteted võitlevad ellujäämise nimel. Kuid ajad pole kaugeltki nii karmid kui 1918. aasta sügisel, mil Eesti Tehnika Selts sai Saksa okupatsioonivõimudelt loa tehniliste erikursuste avamiseks. Õppetöö algas 17. septembril Lutheri uue mööblivabrikute keldriruumides 120 kursulase osalusel. Läbi Vabadussõja lahingute ja ajaloo keeristormide on toonastest erikursustest sirgunud Tallinna Tehnikaülikool, kes täna oma ca 14 000 tudengi ja enam kui 54 000 vilistlasega on nii suuruse kui õppekavade ja teadustöö taseme poolest võrreldav Põhja- ja teiste Euroopa arenenud riikide tehnoloogiaülikoolidega.

Kuid lubage mul teha veel üks ajalooline tagasipõige. Eelmise sajandi 20/30ndate aastate vahetuse üleilmse majandusliku surutise foonil puhkenud hariduspoliitiline vaidlus kõrghariduse

korraldamisel Tallinn–Tartu teljel päädis 1935. aastal Tallinna Tehnikumise kõrgharidusliku suuna sulgemisega ja tehnikateaduskonna avamisega Tartu Ülikoolis. Tehnikahariduse edendamist Tartu Ülikooli rüpes ei jätkunud kauaks, sest juba esimesel talvel selgus, et ülikool ei ole suuteline mahutama ja edukalt arendama tehnikateaduskonda. Eelõeldust tulevalt reorganiseeriti 1936. aasta suvel ülikooli tehnikateaduskond tehnikainstituudiks asukohaga Tallinnas. Tallinna Tehnikumi kogutud varad ja asutused said ülikooli staatuses Tallinna Tehnikainstituudi alusvaraks. 1938. aastal nimetati Tehnikainstituut Tallinna Tehnikaülikooliks.

Tehnikaülikooli asutamisega kaasnes tehnikateaduste ja tööstuse hoogne areng Eestimaal. Tekkis kodumaine fosforiidi- ja õlitööstus. Tehnikaülikooli juurde asutati Loodusvarade Instituut ja Riiklik Katsekoda. Riigi majandus arenes ja tööpuudus vähenes. Selgus, et Eesti riik vajab ja suutis üleväl pida kahte ülikooli.

Täna on Eestis jälle MaSu ja jälle räägitakse Eesti kõrghari-

duse kardinaalse korrastamise vajadusest võttes – kõik kohalikud ülikoolid Eesti Ülikooli ühiskatuse alla kokku hopp! Andku kallid haridusjuhid mulle andeks, kuid minu teada on Põhjala ja Baltikumi regioonis vaid Lätis oma riigi nime kandev ülikool – Läti Ülikool, kes muide selle kuu lõpus tähistab oma 90. sünnipäeva. Kuid samas on seal eelmisel aastal 145. aastaseks saanud Riia Tehnikaülikool ja rida teisi eri nimelisi ja -ilmelisi õppeasutusi. Ei ole ma midagi kuulnud ka Soome Ülikooli asutamisest.

Samas olen ka mina seda meelt, et kohalik kõrgharidusmaastik vajab korrastamist – 36 kõrgkooli on ühe 1,3-miljonilise elanikuga väikeriigi jaoks liig mis liig! Muide, USA-s on iga poole miljoni inimese kohta üks teadusülikool. Kui rääkida vajadusest ja võimalustest veidi kaugemas perspektiivis, siis tundub, et üle kahe rahvusvaheliste nõuetele vastava teadusülikooli Eesti ei vaja ega suuda ka üleväl pida.

Järg lk 2

Matemaatika-loodusteaduskonna dekaan Erkki Truve

Aasta Vilistlane 2009 Sandor Liive

Loe ...

• **Tehnikaülikool jääb!**
Rektori kõne TTÜ 91. aastapäeva pidulikul koosolekul **Lk 1, 2**

• **Aasta Vilistlane 2009:**
Sandor Liive, AS Eesti Energia juhatase esimees **Lk 1**

• **Tehnikaülikooli veebikodu**
uueneb peagi **Lk 2**

• **Tudengielu messilt** **Lk 3**

• **Jätkub prof Rein Munteri**
reisikiri USAst **Lk 3**

• **Vilistlaste tenniseturniirilt**
Lk 4

• **Universiaadiaasta**
kokkuvõtteid **Lk 4**

Avaveerg

Tehnikaülikool jääb!

Tehnikaülikooli 91. aastapäeva piduliku koosoleku kõige julgustavamaks sõnumiks oli rektor Peep Sürje avakõne, milles ta ülikoolirahvale ja tudengeile optimistlikult kinnitas, et Tehnikaülikool jääb püsima, hoolimata sellest, et keegi kusagil ähvardab meid ülikoolihariduse langemisega globaalsesse mudaligasse, juhul kui TTÜ ei rivistu ümber "Eesti Ülikooli" firmamärgi alla.

Tehnikaülikool ei vaja enda ehtimist võraste sulgedega, ülikool liigub oma arengukavadega seatud kursil ning annab endast maksimaalse, et Eesti riik säilitaks majanduses rahvusvahelise konkurentsivõime, tehtagu argipoliitikas kui tahes rumalaid otsuseid. Tehnikateadusi ei saa verbaalselt manipuleerida, nende aluseks on täpsed ja mõdetavad suured, matemaatiliste võrrandite kaine loogika, mitte lihtsalt ilukõneline sõnavahet.

Vastne dekaan Erkki Truve lisas oma aastapäevakõnega meie teadmisesse Tehnikaülikooli kohta üliolulise tõdemuse: bioloogia on tänapäeval lahutamatu tehnoloogiast. Nii kaua kui inimkond on elanud, on ta kasutanud biotehnoloogilisi meetodeid oma elu tagamiseks: alates põllumajanduse sordi- ja tõuaretusest ja lihtsast pärmi või juuretisega leivate tegemisest kuni tänase geen- ja nanotehnoloogiiani välja.

Truve ettekannet kinnitas veel kord seda tõika, mis paljudel Tehnikaülikoolist kõneldes ununeb: tehnika pole ammu enam üksnes raud ja betoon või elektriliinid – ehkki needki on üha rohkem teadmisi nõudvad, – vaid üha enam keemia, raku- ja geenitehnoloogia – elusaine uurimine, ka meditsiiniga seotud teemad nagu südamelihaste energeetika või impedantsi uurimine.

TTÜ Aasta Vilistlane 2009 Sandor Liive tõi oma tänusõnavõtu välja selle, miks Tehnikaülikool peab jätkama oma senisel, iseseisval, akadeemiliselt suveräänsel kursil. Tegu on ainsa Eesti ülikooliga, mille akadeemiline õhkkond viljastab just neid tublisid inimesi, kes täna on meie majanduse võtmespetsioonidel, kes iga päev mõtlevad selle peale, kuidas Eestit tänasest sügavast majandusaugust välja tirida. Näiteks võiks tuua Eesti Energia ja Liive enda loodud doktoripõpetuse fondi, mis liidab ülikooliõppe lahutamatu ettevõtlusega. Mida on selle kõrvale panna neil, kelle jaoks ülikool on vaid minevikusaavutuste ülistamise templiks või segamatuks kohaks elukaugeid ideid heietada!?

Mart Ummelas

Poleemika

Ülikooli tulevaste aastapäevade trükistest

Ülikoolidel, sealhulgas Eesti suurematel ülikoolidel, on saanud kombeks 5 ja 0 lõppevaid aastapäevi väärikalt tähistada, andes välja ka mitmesuguseid ülevaate-trükiseid.

TPI andis oma 75. aastapäevaks välja raamatu lõpetanutele ja sellele on järgnevad aastad toonud täendust. Ilmus ka ülevaade ülikooli valitud audoktoritest ja ka sellele väljandeid on tulnud hilisematel aastatel lisaks täiendatud väljaandeid.

Seejärel nägi ilmavalgust esimene väljaanne *Akadeemiline struktuur ja isikkoosseis*, mis hilisematel aastatel on leidnud kaasajastamist ja kannab pealkirja *Teejuht* ehk rahvakeeles telefoniraamat. Viimati ilmus see 2007. aastal.

Ülikooli 85. aastapäeva puhul seati kokku ja ilmus raamat rektoritest, kes on ülikooli ja tema eelkäijaid juhtinud.

TTÜ 90. aastapäevaga seoses nägid ilmavalgust kaalukad ajaloolise väärtusega väljaanded: ehitistest, mis on olnud või on seotud TTÜ-ga; põhjalik ülevaade professoritest; kokkuvõtte ülikooliga seotud leiutistest ja ülikooli ajalugu kuni 1940. aastani. Täielik loetelu 90. aastapäevaga seotud trükistest avaldati 8. ja 22. mai 2009. ajalehtedes *Mente* et *Manu* ja käesoleval aastal ilmunud väljaandes Tallinna Tehnikaülikool 90.

Loetletud, suurt tööd nõudnud väljaannetest kindlasti mitmed oleks siiani ilmumata, kui ei oleks tähistatud ülikooli aastapäeva, mis tõi esile käsikirjade koostajad ja väljaandmise rahaliste vahendite eraldamise. Raamatute väljaandmise omapära võrreldes aastapäeva teiste ettevõtmistega seisab selles, et nende käsikirju tuleb pikema aja jooksul koostada. Faktilise materjali ülesleidmine ja kokkukirjutamine on paraku aeganõudev töö. Sellest spetsiifikast tulenevalt on vaja mõelda, konsulteerida ja otsustada mis-sugused raamatud näevad ilmavalgust nelja aasta pärast, kui tähistame ülikooli 95. aastapäeva ning ega ka 100. aastapäev, mida saab juba väärikaks juubeliks nimetada, kaugel ole. Küllap tänane majanduslik surutus ja sellest tulenev vahendite nappus ei kesta igavesti.

Nii on kostnud arvamus, et peaks ilmuma ülikooli põhjalik kolmeköiteline ajalugu. 1986. aastal, kui tähistasime ülikooli staatuse 50. aastapäeva, ilmus TPI ajalooraamat, mis tookordseid tingimusi arvestades oli väärikas kokkuvõtte mõdanikust, kuid tänaseks vajab oluliselt täiendamist ja mõningast ümberhindamist.

Veel on räägitud väljaandest, mis tutvustaks ülikooliga seotud inimesi (üliõpilasi, lõpetanuid, töötajad), kes oma tegudega on ülikoolile kuulsust toonud. Olgu need teed seotud erialase töö, ettevõtluse, spordi, poliitika, teise ülikoolide tunnustamise (audoktorid, akadeemikud jt) või muu valdkonnaga. On isegi pakutud selle väljaande pealkirjaks "Tipud tulevaste TTÜst".

Vilistlaskogu juhatuse eestvedamisel võiks määratleda, missugused "tippe" väljaandes kajastada, kui see raamat välja anda. Rektor Peep Sürje on küll ütelnud, et kõik meie lõpetanud on tipud ja eks seegi ole õige, kuid kõiki tutvustada pole võimalik ja seetõttu oleks vaja kuhu-gi piir tõmmata.

Taustainfona – teiste riikide ülikoolide külastades leiab sageli infot kuulsatest lõpetanute ja ülikoolid tunnevad nende üle suurt uhkust.

Kindlasti on meie ülikooli peres ka mitmesuguseid mõtteid, mida seoses aastapäevaga kirja panna. Kutsun siinkohal kõiki neid ideid avaldama.

Väino Rajangu

Aastapäeva trükiseid saab näha TTÜ raamatukogu fuajees.

Rektor Peep Sürje kõne aastapäevaaktusel

Algus lk 1

Üks neist kahest peaks kindlasti olema klassikaline ja teine arvata- vasti tehnika-tehnoloogia suunas veidi lapergune *universitas*. Millist nime, kas tehnika- või tehnoloogiaülikool vms, see *universitas* kannab, pole esmatähtis, kuid tehnika-, täppis-, loodus- ja sotsiaalteaduste vallas peab seal tekkima sünergiline ja rahvusvaheliselt tunnustatud tiptase. Jutud mudaliigast ja teiste riikide suurülikoolide ripatsiks pürgimisest ei kannata kriitikat.

Meil tuleks suure hülpe planeerimise ja skolastilise targutamise asemel enam tähelepanu pöörata järgmistele märksõnadele:

- TEADMISTEPÕHINE RIIK JA MAJANDUS – asjad millest on palju räägitud, kuid mille saavutamiseks on väga vähe tehtud.
- ÜHISKONNA TEENIMINE – eesmärk ja ülesanne, mis üha jõulisemalt tõstatab ka ülikoolide kontekstis.
- AKADEEMILINE VABADUS – teadustemaatika vabale valikule lisandub ka ülikooli suveräänsus õppetöö küsimuste lahendamisel, finantsasjade korraldamisel ning arengu kavandamisel.
- ETTEVÕTLIK ÜLIKOO – eesmärgiks on pakkuda rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisi ja oma

riigi jätkusuutlikuks arenguks olulisi õppe-, teadus- ja innovatsiooniteenuseid. Oluline on ka lisavahendite teenimine.

• TIHEDAM KOOSTÖÖ ülikoolide ja ettevõtete vahel nii õppe- kui teadustöö valdkonnas on edu võtmeks teadmispõhise riigi ülesehitamisel.

• RAHVUSVAHELISTUMINE – TTÜ on juba praegu kümnete rahvusvaheliste organisatsioonide ja võrgustike liige. Meil töötab hetkel 45 välisõppejõudu ja teaduri ning 2015. aastaks prognoosime viia nende arvu üle 130-ne. Hetkel õpib meil 520 välisüliõpilast. Ka seda arvu kavatseme 13 ing-

liskeelse õppekava toel lähiaastatel märgatavalt kasvatada. Me arendame jõuliselt oma õppe- ja teaduse infrastruktuuri, mis parandab võimekust koostööks maailma tippülikoolidega.

Hea kolleeg akadeemik Raimund Ubar ütles aasta tagasi TTÜ 90. sünnipäevaaktuse kõnes väga ilusasti: "Maailmas, mida tormiliselt kujundab tehnoloogia, on võimalus tõeliselt vabaks jääda üksnes neil rahvastel, kes tehnoloogiat valdavad ja loovad, seal kus inseneriasjandus on au sees!" *Quo vadis Eesti Vabariik? Vivat academia, vivat professores!*

TTÜ uus veebileht

TTÜs on sellel aastal palju suuri ja ilusaid muudatusi toimunud. Avatud on uus majandus- ja sotsiaalteaduskonna hoone. Töötajad ja tudengid saavad juba kasutada uue raamatukogu teenuseid. Ülikool koondab seni eraldi asunud teaduskonnad ühtsesse ülikoolilinnakusse. Samasugune eesmärk – koondada siiani eraldi asunud energia ühte kohta – on ka TTÜ väljundiga internetis ehk TTÜ veebilehela.

Täna eksisteerib enam kui pool-sada erinevat veebilehte, mis oma erineva tehnilise taseme ja väljanägemisega ei teeni hästi TTÜ kasutaja vajadusi. Plaanis on koondada suurem osa neist ühte suuremasse veebilehte, millel on ühtlasem väljanägemine ja navigeerimise loogika. See aitab kasutajal paremini orienteeruda infos, mida TTÜ-s on väga palju.

Uus veebileht on TTÜ jaoks suur hüpe turunduses. Viimati oli suurem veebilehe uuendus aastal 2002 ja sellises kiiresti muutuv keskkonnas, nagu seda on internet, on tänane veebileht ilmselt aegunud nii oma väljanägemise kui ka kohati sisu poolest. Palju vajalikku ja avalikku informatsiooni on täna peidetud siseveebi, kuhu on juurdepääs piiratud. Uue veebilehela piiratakse ligipääsu ainult sellisele infole, mille puhul see on eriliselt põhjendatud.

Uue veebilehe suurim eesmärk on teenida kasutajat paremini kui suudab tänane veebileht. Kasutaja all on siin mõeldud nii veebilehe sisu tarbijaid kui ka veebilehe sisu loojaid. Sisutarbija peab olema võimalus kiiresti soovitud sisu leida ja sisu loojatel peavad olema mugavad vahendid, et kvaliteetset sisu luua.

Iga tehniline lahendus, mida uus veebileht ka kahtlemata on, tekitab alguses inimestes ebakindlust ja nõuab aega, et sellega harjuda. Luban, et kõik veebilehe haldajatest abivajajad saavad tuge ja koolitust ning uue veebilehe haldamise juures kedagi hätta ei jäeta. Paljudel ülikooliga seotud praegustel veebilehtedel on igapäevaseks tööks tehnilised lahendused loodud ja nende kasutajatel võib kindlasti tekkida küsimus,

Mõttevahetuseks

mis nendest tulevikus saab. Tulevikus on plaanis ka need lahendused uue veebilehela liita, aga mitte esimeses etapis. Iga selline integreerimine ja funktsionaalsuse ümberkolimine on omaette projekt, mis nõuab eraldi lähene-mist ja seetõttu tegeldakse selliste juhtumitega hiljem. Nii kaua kui uuele veebilehela ei ole loodud piisavalt head alternatiivi, ühtegi rakendust seisma ei panda ja nendele viidatakse hüperlinkidega.

Veebilehe avalikustamine on planeeritud selle aasta novembri alguseks. Siis tuuakse publiku ette veebilehe uus kujundus koos värskenud sisuga. Tallinna linna, ülikooli *campuse* ja veebilehe ühine joon on pidev areng. Avalikustamisega töö ei lõpe, vaid siis alles õige töö "veebilehe taga" algab. Võimalusi arendada paremaid funktsionaalsusi kasutajate teenimiseks ja luua kvaliteetset sisu, on väga palju.

Veebileht iseenesest on ju ainult vorm ja vahend informatsiooni edastamiseks. Väärtuse annab veebilehela just selle sees olev sisu ja seetõttu kutsun üles sisu loojaid tootma üksnes väärtuslikku ja kasutajale kasulikku infot. Teadmiseks kõigile, kes soovivad olla oma informatsiooniga esindatud uuel veebilehela, – just nüüd on õige aeg oma lehe sisu luua või olemasolevat oluliselt kohendada!

Täna kõiki TTÜ töötajaid ja tudengeid, kes seni nõu ja jõuga on aidanud, et see projekt edukalt kulgeks. Koostöö eri osakondade ja inimeste vahel on olnud väga meeldiv. Kõik on olnud väga vastutulelikud ja abivalmid. Olen paljudel inimestel saanud hulga häid ideid ja asjalikke ettepanekuid. Suur tänu kõigile teile ja liigume nüüd sama hoogsalt edasi!

Martti Nõu

Muuseum

TTÜ muuseum otsib nime

TTÜ Raamatukogu koosseisus tege-vust alustav ülikooli muuseum otsib nime. 1971. aastast Laial ja hiljem Raja tänaval tegutsenud muuseum on peale pikka vaikusaega taasloomisel. Muuseum kogub, säilitab, eksponeerib ja uurib TTÜ tegevusega seotud kultuuripärandit. Samuti on muuseumil oluline roll teabeallikana, ajaveetmis- ja suhtlemiskohana. Tulevased näitused aga hakkavad vahendama kõrvuti ülikooli ajalooliste saavutustega kaasaegset ja tulevikku suunatud informatsiooni, plaanitud on nii püsiekspositsioon kui ka koostöö teiste asutustega Eestist ja rahvusvahelise koostöö raames vahetuvad teemanäitused.

Muuseumi väike kollektiiv palub kaasa mõelda nime valikul. Praegused nimevariandid on loetletud alljärgnevalt:

- TTÜ Tehnikamuuseum
- TTÜ Tehnikamuuseum Futurum
- Tallinna Tehnikaülikooli Muuseum
- Tallinna Tehnikaülikooli Muuseum Futurum
- TTÜ Teaduse ja Tehnikamuuseum
- TTÜ Teaduse ja Tehnikamuuseum Futurum
- TTÜ Teadus- ja Tehnoloogiamuuseum
- TTÜ Teadus- ja Tehnoloogiamuuseum Futurum.

Teretunud on ka uued ideed nime otsinguil!

Samuti palub muuseum pöörata tähelepanu teie lähiümbruses, loodetavasti peale uutesse tööruumidesse kolimist, veel alles olevatele esemetele, dokumentidele, pitsatitele jms, mida võiks nimetada museaaliks ehk ajalooliseks esemeks. Palume teatada nendest muuseumi juhatajale.

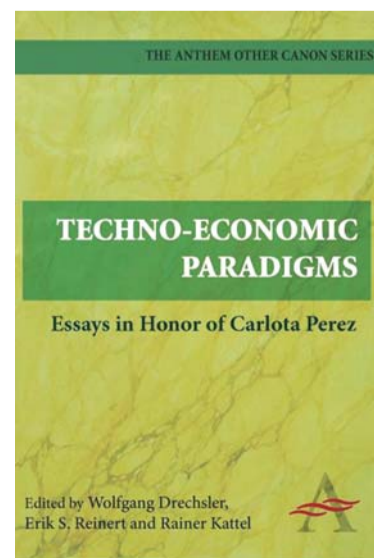
Liia Rebane
TTÜ muuseumi juhataja
rebane@lib.ttu.ee

Juubilar

Carlota Perezi juubeliaktus

Tallinna Tehnikaülikooli avaliku halduse instituut kutsus teid 21. septembril tähistama Tallinna Tehnikaülikooli instituudi õppejõu Carlota Perezi juubelit piduliku aktusega. Selleks puhuks pandi kokku raamat "Techno-Economic Paradigms: Essays in Honour of Carlota Perez". Raamatusse on kaastööd teinud Richard Nelson, Christopher Freeman, Bengt-Åke Lundvall, Giovanni Dosi jpt.

Pidulikult aktusel tunnustasid Carlota Perezi panust teadusesse sõnavõttudega professorid Bengt-Åke Lundvall, Jan Kregel, Claude Rochet jpt. TTÜ teadusprorektor Rein Vaikmäe andis prof Perezile üle aukirja kui 2008. a parimale õppejõule TTÜ sotsiaalteaduskonnas ning aktus päädis juubilari avaliku loenguga.

Juubilar

Evald Külm 75

27. augustil sai 75aastaseks elektrotehnika emeriitdtsent Evald Külm. Ta töötab Tehnikaülikoolis aastast 1960, sammudes mööda õppejõu teerada: assistent–vanemõpetaja–dtsent–emeriitdtsent. Evaldi tegevus on olnud suunatud ikka tudengitele, tulevastele elektrikutele, kelle lemmikaineks oli elektrotehnika teoreetilised alused, kolmes osas, üks keerulisem kui teine. See on materjal, mida õpitakse läbi ülesannete, läbi pikkade ja keeruliste arvutuste. Rutiinist välja saamiseks otsis Evald abi arvutitelt ja nii jõudis ta e-õppe tegevusmaale. Väikest ülesandest sai suurem, sellest veel suurem, kuni tekkis huvitav ja hinnatud kursus.

Soovime tervist ja õnne ja pakume Sulle ikka väikest jalutuskäiku meile, meile on seda vaja.

Jaan Järvik 70

11. augustil sai 70aastaseks elektrotehnikaprofessor Jaan Järvik. Ta töötab Tehnikaülikoolis aastast 1971. liikudes ühest ametist teise, kuid tegevus on ikka üks olnud: teadustöö ja õppetöö. Jaani rahutu loomus ei oota võimalusi, vaid ta tekitab need ise, nii endale kui ka teistele. Aastal 1978 alustas ta uurimisgrupiga Kopli 82 keldrikambri, aastal 1988 rajas elektrivarustuse automaatika uurimislabori elektrijaama pööningukambritesse, aastal 1998 võttis ta enda kätte elektrotehnika aluste ja elektrimasinate instituudi ohjad, olles direktori ametis aastani 2005. Sellesse aega jäi ka uute ruumide valmimine ja hõlvamine energeetikamajas.

Mida Jaanil napib, on aeg. Pahatitit on kiire või väga kiire, seepärast soovime: lase kiire aeg rahulikult mööda, siis on jälle aega!

Kolleegid elektrotehnikud

Juubilar

Aksel Kirch 60

11. septembril tähistas oma 60. juubelisünnipäeva TTÜ rahvusvaheliste suhete instituudi Euroopa uuringute õpetooli juhataja, professor Aksel Kirch.

Järgneb lk 4

Muljeid USAst

Keskfond USA California ülikooli (Irvine) uurimistöös ja osariigi poliitikas Fulbrighti stipendiaadi pilgu läbi 4.

Tööreis

Prof Rein Munter
TTÜ keemiatehnika instituut

Algas *Mente et Manu* nr 11-13

Veel suuremat huvi pakkusid mulle kui põhiliselt ikka osoonuurijale paar aastat tagasi läbiviidud eksperimenditaalse uurimistöö tulemused suurte naftatankerite ballastvee osoonimisel. Lugesin kõigepealt läbi mitmesaja leheküljelise aruande Alaska naftatankerit S/T Tonsina (pikkus 256 m) ballastvee (84 000 m³) osoonimise tulemuste kohta. Töö eesmärgiks oli uurida osooni toimet ballastvees olevatele elusorganismidele, et vältida võõraste liikide kandumist maakera teistesse piirkondadesse. Osooni vette viidud annused 2-3 mg/l tapsid nii vees oleva füto- ja zooplanktoni kui ka suuremad organismid (molluskid, vähid jt.). Seejuures ei olnud desinfitseerijaks osoon, vaid selle toimel merevees olevast broomiidist moodustunud aktiivsed broomiühendid (HBrO, BrO), mis säilitasid oma toime veel 1-2 ööpäeva jooksul pärast nende teket. OH-radikaale merevees ei teki. Gaasiline osoon viidi vette tavaliisel barbotaažmeetodil, pihustades läbi poorsete plaatide. Osooni kaod olid üsna suured (20-25%) ning segamine veega väheefektiivne.

Pakkusin järgneva uurimistöö jaoks S/T Prince William (2009. a sügisel) osooni vetteviimist injektorsüsteemi abil ning vee ringlusüsteemi kasutamist ja tegin koos Michael Gonsioriga ka vastavad arvutused. Injektorsüsteemi puhul tuleks kasutada pumpa, mis võtaks osa vett tankeri sektsioonist, segaks selle kiiresti ja efektiivselt läbi puhtast hapnikust toodetud osooniga injektoris ning pumpaks osooniga küllastatud vee tagasi tankerit vastava sektsiooni ülemisse ossa. Et vältida pumpa ja torustiku ummistumist, tuleb enne pumpa paigaldada sõel. Kuna minu doktoritöö ühe objekti, staatiliste segurite kohta oli hiljuti ilmunud uusi huvitavaid artikleid, siis palusin saada mulle kodunt oma kandidaadid- ja doktoritöö autoreferaadid, kus olid minu väljatöötatud staatilise seguri, pärivooluga sõelapõhikolonn, vajalikud võrrandid ning asusin tegema massivahe- tuse ja energiakulu võrdlevaid arvutusi ja ka vastavat artiklit kirjutama. Instituudi teadusseminarid, kus

esinesid põhiliselt doktorandid ja postdocid, toimusid paar korda kuus. Tutvustasin neil seminaridel kameie instituudi uurimistööd vee/roove osoonimise ja süvaok-südatsiooni valdkon-

nas. Peale selle oli võimalus kuulata mitme väljapaistva teadlase üli-ülikoolilisi loenguid ökoloogiast, keskkonnafilosoofiast, kosmoloogiast, laserspektroskoopiast, membraanprotsessidest jm teemadel.

6. aprillil 2009. esines McDonnell-Douglass nim auditooriumis dr Jasper Voegt (*Los Alamos National Laboratory*) loenguga üldistest keskkonnamudelitest. Esineja tutvustas hiljuti koostatud Markov - Monte Carlo mudelite edasiarendamisel koostatud üldist keskkonnamudelit ning tõi näiteid selle kasutamisest jõe äravooluhulga arvutamisel olenevalt sademete hulgast, taime süsinikubilansi koostamisel, saasteaine difusiooni arvutamisel põhjavees ning sellest, kuidas Skandinaaviast Aafrikasse lendavad rändlinnud optimeerivad oma energiavaru olenevalt valitud marsruudi pikkusest.

Järgmisel päeval, 7. aprillil oli samas võimalik kuulata dr Mary Lindi (*University of California, LA*), kes tutvustas uusi, nanokomposiit-membraane erinevateks separatsiooniprotsessideks, sh veepuhastuseks. Nanomaterjali (tseolliidi) lisamine tavalisele polümeersele membraanile suurendas membraani hüdروفilsust ja tootlikkust filtraadi järgi ning vähendas bakteeriaalset adhesiooni. 8. aprillil esines dr Anna Michael Princetoni Ülikoolist laserspektroskoopia võimalustest nii veekogude (ookeani) vee kui ka atmosfääri analüüsil. 4. mail osalesin instituudi korraldatud laiemal seminaril, kus arutati Orange County (maakonna) veevarustuse ja roovepuhastuse aktuaalseid küsimusi.

9. mail oli võimalus osaleda koos oma korteriperemehe Tonyga (kes filmis kogu üritust) väga huvitaval California osariigi keskkon-

A. Beckmanni nimeline teaduskeskus. Foto: Rein Munter

naüritusel Santa Monicas ühe tuntud Hollywoodi näitekirjaniku ja stsenaaristi külalislakkes majas, kus toimus ka "fund raising" keskkonna heaks ning kus osalesid kaks senaatorit, osariigi keskkonnajuhtid ja mitmed tuntud näitlejad. Sain lähemalt tutvavaks USA ja California osariigi aktuaalsete keskkonnaprobleemidega ja nende võimalike lahendusteedega.

California osariigi kuberner Arnold Schwarzenegger on toetanud mitmeid olulisi keskkonnamudeli, sh kasvuhoonegaaside emissiooni piiramist. 2008. a septembris kirjutas ta alla toksiliste kemikaalide kontrolli seadusele (*Green Chemistry Bill*). See puudutas mitmeid laiatarkokkupu (huulepulki ja muud kosmeetikat, lõunasöögi pakendeid, laste mänguasju jt.). Seadus võeti vastu selleks, et elimineerida rohkem kui 80 000 toksilise kemikaali negatiivset keskkonnamõju. Paljud, kellega vestlesin nii ülikoolis kui ka väljaspool ülikooli, olid väga mures kliima globaalse soojenemise pärast. Kohati tundus, et see päevaprobleem kippus varjutama osariigi teist, veel olulisemat probleemi – kroonilist veepuudust (tolele väga lähedane on väide, et Lõuna-California osariik ning eriti Orange County on rajatud kõrbe ja niisutus määrab selle, kas see piirkond jääb oasiks või muutub tagasi kõrbeks). Kokkutulekul esinejad rõhutasid, et mitmed olulised kliima globaalset soojenemist pärssivad seadused on jäänud Kongressis vastu võtmata tänu nafta- ja söekompaniide palgatud ligi 2000 lobisti vastutööutamisele. See teeb umbes 4 lobisti iga Kongressi liikme kohta!

Järgneb MM nr 15

TTÜs oli tudengielumess

Saunaklubi, tudengibändid, filmide tegemine – ka see on oluline osa üliõpilaselust. Liatigi on võimalik neil aladel rakendada loengutes õpitud igapäevaelus.

TTÜs on suurepärased võimalused nii õppimiseks kui ka toredaks tudengieluks.

9. septembril toimus Tallinna Tehnikaülikooli aulad Tudengielu mess, kus tutvustasid end 28 erinevat üliõpilasorganisatsiooni. Mess korraldas TTÜ Kultuuriklubi Ollalaa.

TTÜ tudengi Oliver Lehtmetša sõnul on tudengiorganisatsioonid vaja selleks, et üliõpilased ei käiks ülikoolis ainult loengute ja seminaride pärast ega õpiks kuival, vaid rakendaksid oma teadmisi ja oskusi praktilises keskkonnas.

Üliõpilasorganisatsioonid anna-

vad ülikoolile lisaväärtust, võimaldades üliõpilastel siduda teadmisi praktilise eluga ning arendada vajalikke kutseoskusi nagu meeskonnatöö, projektijuhtimine ning ürituste korraldamine.

Enamik üliõpilasorganisatsioonide eesmärgiks on läbi oma liikmete parema Eesti loomine.

Messil olid esindatud erinevat tüüpi tudengiorganisatsioonid: akadeemilised ühendused ehk korporatsioonid ja selt-

sid, üliõpilaste esindamisega seotud ühendused, spordiühingud, kultuurikollektiivid, üliõpilaste teadusklubid ning üldised tudengiklubid (nt fotoklubi, filmiklubi jms).

Juubilar

Leo Vöhandu 80

28. septembril 2009. jõuab elutee 80. verstapostini informaatikainstituudi kauaaegne õppejõud emeriitprofessor Leo Vöhandu.

Leo Vöhandu on seotud Tallinna Tehnikaülikooliga alates aastast 1966, mil ta meelitati üle Tartu Ülikoolist juhatama vastloodud arvutusmatemaatika kateedrit ning rajama uut eriala – majandusliku informatsiooni mehhaniseeritud töötlemise organiseerimist. Ta asendas koheselt üleliidulises õppekavas olnud tabulaatorandmetöötuse ained programmeerimise ja diskreetse matemaatika ning asus organiseerima teadustööd andmetöötuse ja programmeerimise valdkonnas.

Kuna riiklikul tasemel finantseeriti ainult õppekoosseisu, korraldas Leo Vöhandu teaduskoosseisu finantseerimise lepinguliste tööde arvelt. See surus küll peale teadustöö praktilise suunitluse, kuid hea praktika nõuab ka teoreetilise uurimistöö arendamist. Niiviisi tekkisid tugevad koolkonnad andmetöötuse, kompi- laatorite, teoreetilise programmeerimise ja süsteemianalüüsi alal. Tagantjärele vaadates oli tegemist kapitalistlikku tüüpi ettevõtte juhtimisega, kus tuli tagada pidev rahavoog palkade maksimiseks. Nõukogudeaja reeglite järgi ei olnud võimalik kasumit toota ega rikastuda, kuid midagi uurimisinstituudi laadset töötas tema juhtimisel ilma riikliku finantseerimiseta pea kolmkümmend aastat.

Leo Vöhandu huvid ja tegevusvaldkonnad on väga mitmekesised, ulatudes andmeanalüüsist arvutuslingvistikani. Kõike seda ei ole võimalik kirjeldada lühikeses juubeliartiklis. Suunaksime huvilised lugema ajakirja A&A erinumbrist ja Rein Jürgensoni raamatut *Infotöötuse kateeder*. Kahte aspekti Leo Vöhandu tegevuses tahaks siiski esile tuua.

Esiteks – uus paradigma programmeerimise õpetamisel, mis sai alguse ajakirjas *Horisont* ilmunud artikliseriiga programmeerimisest: *programmeerimise algõpetuses ei tule õpetada programmeerimisekeelt vaid programmeerimise ideed*. Seda järgivad siiani paljud õppejõud nii Tallinna Tehnikaülikoolis kui ka Tartu Ülikoolis. Teiseks – Leo Vöhandu juhendamisel on kaitstud 41 teaduste kandidaadid ja filosoofiadoktori dissertatsiooni, neist viimase viie aasta jooksul 4. Huvitav, kas siin on tegemist maailma- või ainult eesti rekordiga?!

Soovime juubilarile jätkuvat sertsu ja tervist noorema põlvkonna kasvatamisel ning teaduse edendamisel ja propageerimisel. Palju õnne!

Kolleegid
TTÜ informaatikainstituudid

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht
Mente et Manu

Ilmub aastast 1949

19086 Tallinn, Ehitajate tee 5 (I-214)
Tel 620 3615, faks 620 3591
E-mail: ajaleht@ttu.ee
http://www.ttu.ee/ajaleht

Tegevtoimetaja Mart Ummelas
Pressiesindaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Kersti Vähi
Makett ja küljendus Liivi Pettai
Fotod Eiko Lainjärv, TTÜ
Trükikoda SpinPress

Sport

SELLi mängud 2010 Eestis
10. septembril toimunud Eesti Akadeemilise Spordiliidu (EASL) juhatuse koosolekul arutati SELLi 2010. a. mängude ettevalmistuste senist käiku ja kinnitati tegevuskava eelseisvaks perioodiks. SELLi mängude traditsioon sai alguse juba 1923. aastal Eesti initsiatiivil. Mängud katkesid 1940. ja taastati 1998, taastamise initsiaatoriks oli kauaaegne EASL asepresident Valter Lenk.

Mängud olid algsest mõeldud Soome, Eesti, Leedu, Läti (sellest nimega SELL) üliõpilassportlastele. Eelseisvad mängud toimuvad järgmisel aastal 21.-23. mail taas Tartus. Praeguseks on need kujunenud suurimaks üliõpilassportlaste terves Euroopas. Seoses valitseva majandussituatsiooniga vähendatakse mängude programmi mõne spordiala võrra, samuti ei korraldata nii suurejoonelist avamist, nagu seni on tavaks olnud.

Tartu Üliõpilasmängude ehk SELL 2010 mängude kavast on kergejõustik, korvpall, võrkpall, minijalgpall, saalihoki, ujumine, male judo, jõutõstmise, kreeka-romaa maadlus ning lauatenis. Mängude läbiviimisel kasutatakse Tartu linna, Tartu Ülikooli ja Eesti Maaülikooli spordibaase.

Juhatus kinnitas ka mängude nõukogu. Nõukogu esimeheks on Tartu linnapea Urmas Kruuse, asetäitjateks Tartu Ülikooli rektor Alar Karis ja Eesti Maaülikooli rektor Mait

Klaassen. Nõukogu liikmed on EOK president Mart Siimann, haridus- ja teadusministeeriumi asekanter Madis Lepajõe, kultuuriministeeriumi asekanter Tõnu Seil, TÜ kanter Andres Liinat ja FISU TK liige Kairis Ulp.

Lähiajal avalikustatakse ka mängude aupalat ja spordipatrooni nimeid. Eelmisel korral, 2006. aastal oli mängude aupalatiks vabariigi president ja spordipatrooniks Gerd Kanter. Mängud toimusid FISU, EUSA ja EOK patronaazil.

Organiseerimiskomitee juhiks sai EASL president Ants Veetõusme, vastutavaks projektijuhiks Marti Soosaar. Mängudele oodatakse 1500 sportlast enam kui kümnest erinevast riigist. Viimati toimusid SELLi mängud Eestis 2006. aastal, tänavu oli mängude korraldajaks Läti.

Juhatus kinnitas ka osalemise hinnaks 25 eurot päevas. Kui võisteldakse vaid ühel päeval ning majutust ja toitlustust pole vaja, siis on osalemistasuks 10 eurot. Mitte SELLi riietele on lisaks veel ühekordne registreerimistasu 5 eurot osaleja kohta.

Ühtaegu otsustas juhatus taotlema Euroopa Üliõpilasspordi Liidult (EUSA) korraldusõigust 2011. a Euroopa üliõpilaste meistrivõistlustele futsalis ja piljardis.

Juhatus liigme Mikk Kimmeli initsiatiivil otsustati korraldada aasta lõpus kõrgkoolide üliõpilasesindustes küsitlus üliõpilasspordi olukorras kõrgkoolides ja selle suunamisest üliõpilasesindustes.

Ants Veetõusme
EASL juhatuse esimees

Toimus XII Tallinna Tehnikaülikooli Vilistlaskogu tenniseturniir

Vilistlaskogu

– Leelo Kalju. Finaalmäng Alari Purju – Urmo Vallner ja Jüri Abram – Leelo Kalju vahel oli väga tasavägine ning võitsid Alari Purju – Urmo Vallner võiduga 7/6. Poolfinaalides kaotanud seaga paarid – Madis Aben ja Malle Aarik ning Rein lila ja Annelly Laur – said kolmanda koha karikad ilma mänguta. Lohutusturniiri võitsid paar Margus Metsanurm ja Paul Suurvarik.

Tenniseturniirist osavõtjaid autastati karikatega ning igale võistlejale jäi mälestuseks ilus meene Tallinna Tehnikaülikoolilt.

Järgmise aasta 20. augustil ootame kõiki Tallinna Tehnikaülikooli ja selle eelkäija Tallinna Polütehnilise Instituudi vilistlasi, TTÜ üliõpilasi, õppejõude ning töötajaid XIII tenniseturniirile.

Turniiri toetasid Heiti Hääl eraisikuna, AS A. Le Coq, AS EMT ja OÜ Jungent.

Eesti Vabariigi taasiseseisvuspäeval 20. augustil kogunesid Tallinna Tehnikaülikooli vilistlastest, üliõpilastest ja töötajatest tennisistid TTÜ Vilistlaskogu XII tenniseturniirile, mis toimus Tondi Tennisikeskuse tennisväljakutel. Osavõtjaid oli 34.

Turniiri avas TTÜ arendusprorektor Andres Keevallik. Võistlus viidi läbi igamehe paarimängu süsteemis neljas ala-

grupis. Võistluspaarid moodustasid TTÜ Vilistlaskogu aktiivne liige Heino Raivet koos turniiri peakohtunik Valdur Topaasiaga, kes panid võistlema tulnud mängijad seniste tennisetulemuste põhjal paaridesse.

Igast alarupist pääses kaks tugevamat paari edasi võistlema suurtele karikatele. Turniiri võitja selgitasid paarid Alari Purju – Urmo Vallner ja Jüri Abram

Sport

Universiaadiaasta kokkuvõtted tehtud
Neljapäeval, 10. septembril korraldas Eesti Akadeemiline Spordiliit universiaadiaasta kokkuvõtva koosviibimise Tallinna Ülikooli peahoone aatriumis. Üritusel tehti kokkuvõtte 2009. a. taliuniversiaadist Harbinis ja suveuniversiaadist Belgradis. Taliuniversiaadil osales Eestist 12 sportlast neljal spordialal (iluuisutamise, kiiruisutamise, murdmaasuusatamise, lumelaud) ja suveuniversiaadil 58 sportlast kaheksal spordialal (kergejõustik, ujumine, lauatenis, tennis, vibulaskmine, taekwondo, naiste jalgpall, judo).

Rohkem oli universiaadikoondises sportlasi Tartu Ülikoolist, Tallinna Tehnikaülikoolist ning Tallinna Ülikoolist. Aladest oli enam osalejaid naiste jalgpallis ning kergejõustikus. Spordiklubidest oli enim sportlasi TÜ Akadeemilisest Spordiklubist, Tartu jalgpallklubist Tammeka ja Kalevist.

Selle aasta parimateks kohtadeks jäid Jelena Glebova (TLÜ, iluuisutamise) ja Mark Duubase (EKA, lumelaud) neljandad kohad taliuniversiaadil ning Raigo Toompuu ning Märt Israeli (mõlemad TTÜ, kergejõustik) samuti neljandad kohad suveuniversiaadil. Lisaks saavutasid Anna Iljudoenko (TÜ) ja Tiidrek Nurme (Tartu Teoloogiaseminar) viienda ning Mihkel Kukki (TTÜ) ja Jekaterina Patjuk (TÜ) seitsmenda koha.

Kui universiaadidelt seekord medaleid ei tulnud, siis tiitlivõistlustel ometi medalita ei jäänud, sest Eesti saavutas üliõpilaste Euroopa meistrivõistlustel rannavõrkpallis naiste seas taas kaksikvõidu. Euroopa meistriteks tulid Kadri Puri ja Natalja Bratuhhina, viimane on nüüd kahekordne Euroopa meister. Hõbeda said Mari-Liis Graumann ja Polina Bratuhhina. EASL juhatus eraldas ka Euroopa meistrivõistlustel medali võitnud rannavõrkpallureile stipendiumi.

Roman Fosti

Tore oli näha nii tali- kui suveuniversiaadil osalenuid koos meenutamas muljeid ja arutamas tulevikuplaane. Koosviibimise avas EASL peasekretär Tarmo Jaakson. EASL president Ants Veetõusme tegi ülevaate universiaadidest ning meie sportlaste esinemisest erinevail spordialadel. Esitleti ka universiaadiaasta tulemusteraamatut, kus lisaks Eesti sportlaste tulemustele on muudki huvitavat lugemismaterjali. Lisaks said kõik osalejad ka DVD Harbinis ja Belgradis tehtud fotodega.

Koosviibinuid oli tulnud tervitama päris palju üliõpilasspordi sõpru ja toetajaid. Omapoolsed head sõnad sportlastele lausuisid Eesti Olümpiakomitee president Mart Siimann (olümpiakomitee aitas riietada suveuniversiaadi delegatsiooni), haridus- ja teadusministeeriumi kanter Janar Holm, Tartu Ülikooli kanter Andres Liinat. Tallinna Ülikooli poolt andis tervitussõnad üle Kristjan Port, Tallinna Tehnikaülikooli poolt Heino Lill ja Eesti Maaülikooli poolt Rait Rodi.

Rakenduskõrgkoolidest on spordis ikka esirinnas olnud Sisekaitseakadeemia, mille rektor Priit Mänik lubas ka edaspidi toetada sporti võimaluste piires.

FISU Täitevkomitee liige Kairis Ulp andis ülevaate neist raskustest, millega seekord suveuniversiaadi korraldajad kokku puutusid. Kohal olid ka ujumislidud president Evelyn Sepp, kultuuriministeeriumi nõunik, endine EASL peasekretär Tiina Beljaeva jt.

Universiaadidel osalemist toetasid Eesti Kultuurkapital, Hasartmaksu Nõukogu, kõrgkoolid, spordi alaliidud, spordiklubid.

Universiaadil osalejatest said Eesti Akadeemilise Spordiliidu stipendiumi ametliku Eesti rekordi püstitajad Jekaterina Patjuk ning Vladimir Sidorkin. Samas tegi Eesti Akadeemilise Spordiliidu president teatavaks ka tema enda stipendiumi saaja nime. Kümne kuu jooksul 3000 krooni kuus saab TTÜ keskmajajooksja Roman Fosti, kes tegi parimad jooksud universiaadil ning kes on suvega teinud läbi suure arenguhüppe ning loodetavasti tulevad uuel suvel juba veel paremad ajad. Romani jooksjate on näidanud, et just õige treeninguga saab oma tulemusi märgatavalt parandada ja teha parimad jooksud üliõpilaste kõige tähtsamal jõuproovil.

Kahe aasta pärast toimub taliuniversiaad Türgi linnas Erzerumis ning suveuniversiaad Hiinas Shenzenis.

Ants Veetõusme
EASL

Juubilar

Algus lk 3

Aksel Kirch 60

1973. aastal lõpetas ta Tartu Ülikooli ajaloolasena ning spetsialiseerus seejärel sotsioloogiale.

1978.-1979. oli Aksel Kirch rakendus-sotsioloogia aspirantuuris Eesti TA Ajaloo Instituudi juures ning kaitses 1979. NSVL TA Sotsioloogia Instituudi kandidaadikraadi väitekirja "Sotsiaalse päritolu mõju koolinoorte professionaalsele orientatsioonile".

Seejärel töötas Aksel Kirch Eesti TA Ajaloo Instituudis ning oli aastatel 1981.-1983. Eesti TA presiidiumi teadussekretär.

Alates 1988. aastast oli Aksel Kirch seotud Eesti TA Akadeemia Filosoofia, Sotsioloogia ja Õiguse Instituudiga, millest hiljem sai Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluurigute Instituut. 1994. aastal sai Aksel Kirchist instituudi etnopolitiika osakonna juhataja. Neil aastatel keskendus ta sotsiaalse ja rahvusliku stratifikatsiooni uurimisele kõrval ka vähemusrahvuste ja rahvussuhete uurimisele Eestis. Mõne aasta pärast lisandusid uuringud, mis seotud Eesti valmisolekuga liitumiseks Euroopa Liiduga. 1998 lõi Aksel Kirch sel eesmärgil eriaõigusliku Euroopa Instituudi (esialgu nimega Euroouringute Instituut). 2003. liitus instituut Audentese Ülikooliga (hiljem eraülikool *International University Audentes*, lühendina *IUA*), kus praegune juubilar seejärel dotsendi ja vanemteadurina. 2008. a valiti ta TTÜ Euroopa uuringute professoriks ning juhib praegu TTÜ rahvusvaheliste suhete instituudi Euroopa uuringute õppetooli majandusteaduskonnas.

Olles pigem teadlane kui õppejõud on Aksel Kirch avaldanud üle 100 teadusartikli ja mitmeid teadusmonograafiaid ning toimetanud paljusid teaduslikke artiklil kogumikke.

Kolleegid TTÜ rahvusvaheliste suhete instituudist soovivad professor Aksel Kirchile jõudu teadustegevuses ning jonnakust kõigi algatuste lõpuleviimisel.

DOKTORIÕPPE TOETUSEKS

Sihtasutus Archimedes kuulub välja taotlusvooru doktoriõppe toetamiseks koostöös ettevõtete ning teadus- ja arendusasutustega.

Taotlusvooru tähtaeg on **01. oktoober 2009**. Järgmine taotluste esitamise tähtaeg on 1. veebruar 2010.

Toetust saab kasutada doktoriõppeks Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegias välja toodud eelisarendatavates valdkondades, milleks on info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, materjalitehnoloogia, keskkonnatehnoloogia, biotehnoloogia, energeetika ja tervise. Toetuse taotlejaks võivad olla Eesti Maaülikool, Tallinna Tehnikaülikool, Tallinna Ülikool ja Tartu Ülikool.

- Toetusest on võimalik kompenseerida:
- 1) igakuine õppetootus doktorandile õppe- ja teadustööks ning uurimistöö tulemuste ettevõttes rakendamise projekti väljatöötamiseks (fikseeritud 12 000 krooni kuus);
 - 2) doktorandi õppe- ja teadustööga seotud ülikooli kulud (fikseeritud 520 000 krooni nelja aasta jooksul, makstakse osamaksetena ülikoolile atesteerimise ja lõpetamise põhisel);
 - 3) ettevõttele poolse kaasjuhendaja töötasu (fikseeritud brutotasu 4000 krooni kuus).
- Rahastamise aluseks on ülikooli poolt esitatud taotlus, mis sisaldab ülevaadet doktorandi planeeritavast teadustööst, selle seostest ettevõtte arendustööga ja juhendaja varasemast kogemusest.
- Täpsemat info konkursi tingimuste kohta ning taotlusvormi leiate SA Archimedes veebilehelt – **www.archimedes.ee**

TTÜ Spordihoone kasutusajad

1.09.2009 - 31.05.2010 on TTÜ Spordihoone kasutusajad TTÜ töötajatele järgmised:

- **Jõusaal:** kolmapäeval, reedel kl 16 - 18 (sisse saab kuni kl 17); pühapäeval kl 18 - 20 (sisse saab kuni kl 19).
- **Lauatenis:** kolmapäeval, reedel kl 19 - 21 (sisse saab kuni kl 20); pühapäeval kl 10 - 20 (sisse saab kuni kl 19.00).
- **Suur saal (korvpall):** kolmapäeval kl 21.30-23; pühapäeval kl 18 - 20.
- **Suur saal (võrkpall):** kolmapäeval kl 15.30-17; pühapäeval kl 18 - 20.

Palutakse kellaaegadest kinni pidada, enne ega pärast õiget aega saali ei lubata.

Lisainfo TTÜ Spordihoonest

TTÜ teeb jätkuvalt koostööd spordihoones tegutseva **spordiklubiga Fittest**. Sõltuvalt liikmekaardist saavad TTÜ töötajad soodustust 10-20%. Lähemat infot treeningkavade ja hindade kohta saab lugeda Fittesti kodulehelt **www.fittest.ee**

Kontakt TTÜst Hedvi Valgemäe, personaliosakond